

טכנולוגיות חינוכיות – מבטים ביקורתיים

קוד הקורס: 0-129-1-193   **מיקום וזמן:** יום ג' 14: 15-15: 45
שם המרצה: ד"ר גדעון (גיד) דיסון   **משרד:** 168   **דוא"ל:** gdishon@bgu.ac.il
תיאור כללי

בשנים האחרונות, וביתר שאת לאור מגפת הקורונה, גוברים הקולות הקוראים לשימוש מוגבר בטכנולוגיות דיגיטליות בהקשרים חינוכיים. במקרים רבים טכנולוגיות אלו מוצגות כחלק ממהפכה נדרשת בחינוך הפורמלי, וגרירתו אל תוך העולם הדיגיטלי שנמצא מחוץ לכתה. עם זאת, ההיסטוריה של שימוש בטכנולוגיות חינוכיות שזורה במעגלים של ציפיות מוגזמות למהפכה חינוכית ואכזבות בעקבות חוסר יכולתן של טכנולוגיות לממש הבטחות אלו. בסמינר זה נעסוק באופן ביקורתי בתפקודן של טכנולוגיות בהקשרים חינוכיים פורמליים, תוך התמקדות במתח בין הציפיות וההשפעה בפועל של טכנולוגיות אלו, ובמאפיינים הייחודיים של הנסיון לעשות שימוש בטכנולוגיות חינוכיות בתוך בתי ספר. במהלך סמסטר א' נסקור כתיבה פילוסופית, היסטורית, סוציולוגיות ופדגוגיות המנסה להסביר את תפקודן של טכנולוגיות בכלל, ובהקשרים חינוכיים בפרט. הדגש בסמסטר זה יהיה על איזון בין המאפיינים של הטכנולוגיה העצמה לאופני ודפוסי השימוש בה בהקשרים שונים. תוך כדי הסמסטר הסטודנטים יחלו את העבודה על הצעת המחקר. סמסטר ב' יתמקד בליווי של המשתתפות. ים בעריכת מחקר תיאורטי או אימפירי על טכנולוגיות חינוכיות. את ממצאי המחקר הסטודנטיות ים יציגו בכיתה ובתום השנה יגישו עבודה המסכמת את הפרויקט המחקרי אותו ביצעו.

יושרה אקדמית

הציפייה היא שהעבודות המוגשות בקורס זה תהיינה תוצר של עבודתם של הסטודנטים הרשומים בקורס. הגשת עבודות שנעשו על ידיכם עבור קורס אחר, או עבודות שנעשו על ידי אנשים שאינם רשומים בקורס ואינם מופיעים ברשימת המגישים של העבודה, נחשב כהפרה של היושרה האקדמית.

בכתיבת עבודות, כאשר יש שימוש ברעיונות המועלים במאמרים, נהוג להביע את הרעיון במילים חדשות פרי עט/ה של הכותבת/ת ולציין מראה מקום להוגה הרעיון המקורי (קרי: שם המחבר ושנת המאמר בסוגריים). במקרה שמצטטים במדויק מהטקסט המקורי, יש לשים את הציטוט במירכאות ולציין מראה מקום. ציטוטים העולים על 40 מילים מוצגים בפסקה מוזחת (indent) עם מראה מקום.

שימוש ברעיון המועלה במקור אחר ללא מראה מקום ו/או שימוש בניסוח המקורי ללא מראה מקום נחשבים לגניבה ספרותית, פלגיאט (plagiarism), ומפרים את כללי היושרה האקדמית.

דרישות הסמינר ופירוט מרכיבי הציין

- השתתפות מעמיקה, עקבית ופעילה בשיעורים (שיעורים יכללו דיונים קבוצתיים). עקרונית הנוכחות בקורס **חובה**. עם זאת, לנוכח המצב תהיה התחשבות בתלמידים בעלי קשיים ייחודיים (תלמידים במילואים או כל בעיה אחרת).
- **תגובה בפורום הקורס:** במהלך הקורס הסטודנטים יתבקשו להגיב בקצרה לחומרי הקריאה התיאורטיים בפורום הקורס (הסבר ופירוט למטה): **3 תגובות * 3.33% לתגובה = 10% מהציין הסופי**.
- **רפרט סמסטר א:** במהלך סמסטר א הסטודנטים נדרשים להציג את אחד מתחומי המחקר תוך סינתזה של המאמרים ברשימת הקריאה והבאת דוגמאות נוספות. הסברים מפורטים ינתנו בכיתה. הרפרט יעשה בזוגות ויהווה **10% מציין הקורס**.
- **רפרט סמסטר ב:** במהלך סמסטר ב הסטודנטים יציגו את עבודת המחקר שלהם עם נתונים ראשוניים. פרטים והנחיות יינתנו במהלך הקורס. הרפרט יהווה **10% מהציין הסופי**.
- **עבודת סמינר:** **70% מהציין הסופי** יינתנו על עבודת הסמינר. הנחיות מפורטות להכנת העבודה יינתנו במהלך השיעורים (עבודה על הסמינר תהיה ביחידים או בזוגות).
- ציין עובר בקורס הינו 70.

חשוב! לנוכח המצב, הקורס דינמי ויכולים להיות שינויים בסילבוס במהלך הסמסטר לפי ההתפתחויות בכחה (ובעולם). כמות המטלות והיקפן לא יגדלו, גם אם יהיו שינויים מסוימים בתוכן של המטלות.

כמו כן, לחיילי מילואים או תלמידים הסובלים מקשיים אחרים וקיבלו אישור מתאים תינתן אפשרות להשלים את כל המטלות. קביעת סוג ומועד ההשלמה יעשה בתיאום עם המרצה.

הכי חשוב להיות בקשר איתי ולעדכן אותי. כולנו במצב לא רגיל, והמטרה היא להתחשב בכם ולעבוד ביחד כדי שיהיה סמסטר משמעותי ומעניין.

טבלת קריאה ומטלות

מטלות	קריאה	נושא	תאריך	
		מבוא	2.1.24	1
תגובה בפורום הקורס	פוסטמן, נ. (2003). טכנופולין: כניעתה של התרבות לטכנולוגיה. תל אביב: ספרית פועלים (פרק 1).	שאלות פילוסופיות – מהי טכנולוגיה?	9.1.24	2
תגובה בפורום הקורס	דרור, י. (2011). הבניה חברתית של טכנולוגיה: על הדרך שבה ערכים, חוק ואכיפה מוטמעים בטכנולוגיה.	שאלות סוציולוגיות – טכנולוגיה ומערכים חברתיים	16.1.24	3
תגובה בפורום הקורס	Selwyn, N. (2021). <i>Education and technology: Key issues and debates</i> , Chapter 3: What Can History Tell Us About Education and Technology?	שאלות חינוכיות – ללמוד מההיסטוריה	23.1.24	4
	מטלה מקוונת: ניסוח ראשוני של נושא הסמינר	שיעור מקוון	30.1.24	5
רפרטים	Ames, M. G. (2015). Charismatic technology. In <i>Proceedings of the fifth decennial Aarhus Conference on Critical Alternatives</i> (pp. 109-120). Littenberg-Tobias, J., & Reich, J. (2020). Evaluating access, quality, and equity in online learning: A case study of a MOOC-based blended professional degree program. <i>The Internet and Higher Education</i> , 47, 100759.	טכנולוגיה ואי-שוויון: הבטחות גדולות, מציאות מורכבת	6.2.24	6
רפרטים	Selwyn, N., Nemorin, S., Bulfin, S., & Johnson, N. F. (2020). The 'Obvious' Stuff: Exploring the Mundane Realities of Students' Digital Technology Use in School. <i>Digital education review</i> , 37, 1-14. Sims, C. (2014). From differentiated use to differentiating practices: Negotiating legitimate participation and the production of privileged identities. <i>Information, Communication & Society</i> , 17(6), 670-682.	כשהטכנולוגיה נכנסת לבית הספר: פגישה בין הגיונות סותרים	13.2.24	7
רפרטים	Ramiel, H. (2019). User or student: constructing the subject in Edtech incubator. <i>Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education</i> , 4(4), 487-499. Ideland, M. (2021). Google and the end of the teacher? How a figuration of the teacher is produced through an ed-tech discourse. <i>Learning, Media and Technology</i> , 4(1), 33-46.	בין סיליקון ואלי וחדר המורים: סיפורים וטכנולוגיה	20.2.24	8
		מבנה הסמינר וסקירת ספרות	27.2.24	9
	התלמידים יציגו את הנושאים הראשוניים לסמינר בכתה	הצגה בכתה – נושא הסמינר	5.3.24	10
	התלמידים יציגו את הנושאים הראשוניים לסמינר בכתה	הצגה בכתה – נושא הסמינר	12.3.24	11

סמסטר ב'

שימו לב – זוהי תכנית ראשונית, שתהווה בסיס לשינויים – לויז' מעודכן יופץ לאחר סיום סמסטר א'!

מטלות	קריאה	נושא	תאריך	
הצגת נושא לסמינר	שיעור בכתה	שיעור בכתה – עריכת מחקר ומתודות	30.4.24	1
הצגת נושא לסמינר		פגישות אישיות – שיטה	7.5.24	2
		פגישות אישיות – שיטה	21.5.24	3
	שיעור בכתה	שיעור בכתה – ניתוח והצגת ממצאים	28.5.24	4
		פגישות אישיות – ניתוח וממצאים	4.6.26	5
		פגישות אישיות – ניתוח וממצאים	18.6.24	6
		פגישות אישיות – ניתוח וממצאים	25.6.24	7
הצגת רפרט	שיעור בכתה	רפרטים	2.7.24	8
הצגת רפרט	שיעור בכתה	רפרטים	9.7.24	9
הצגת רפרט	שיעור בכתה	רפרטים	16.7.24	10

מטלות

(1) תגובה לחומר הקריאה באתר הקורס (3.33% מציון סופי עבור כל מטלה, סה"כ 10% – עובר/נכשל)
 כל משתתף/ת בקורס יתבקשו לכתוב תגובה קצרה (לא יותר מפסקה או שתיים) על חומר הקריאה של אותו השבוע. מטרתן של תגובות אלו היא להכין את הקרקע לדיון פורה בכתה.
 בכל שבוע ינתנו הוראות מפורטות (סוג התגובה ישתנה משיעור לשיעור)
יהיו 4-5 טקסטים שידרשו תגובה, מתוכם עליכם להגיב 3 פעמים (כל תגובה שווה 5 נקודות).
 תגובה תועלה לפורום הקורס עד יום ראשון בשעה 23:59.
 לאחר מכן, ברוב המטלות תתבקשו להגיב לתגובה של משתתף/ת מהקורס. הוראות מפורטות ינתנו בכל מטלה.
 את התגובה יש להעלות לפורום עד יום שני ב-23:59.

(2) רפרט סמסטר א' – הצגת וניתוח מאמרים (10% מהציון הסופי)

במהלך החצי השני של סמסטר א', כל זוג/קבוצה יציגו בכיתה מאמר אחד מסילבוס הקורס. בכל שיעור כזה יהיו שני מאמרים שעוסקים בנושאים דומים אך מזוויות שונות. התלמידים יתבקשו להציג את הרציונל של המאמר (למה הוא חשוב/מעניין), המסגרת התיאורטית, שיטת המחקר, טיעונים מרכזיים, וביקורות על המאמר.
 הוראות מפורטות ינתנו בשבוע לפני העבודה.

(4) רפרט סמסטר ב' (10% מהציון הסופי בקורס)

בשבועות האחרונים של סמסטר ב' תתבקשו להציג את עבודת הסמינר שלכם בכתה. ההצגה תימשך כ-30 דקות ותאפשר לכם לקבל מושב ורעיונות מהחברים לקורס, לפני הכתיבה הסופית של הסמינר.

(5) עבודת סמינר (70% מהציון הסופי בקורס)

היקף: עבודת הסמינר מצופה להיות באורך של כ-20 עמודים. אורך והיקף העבודה יקבעו בתיאום המרצה ובהתאם לנושא וממצאים של הסטודנטים.

שימו לב! עבודת המחקר יכולה להיות **אמפירית** (ראיונות, תצפיות, שאלונים) או **תיאורטית** (ספרות מחקרית, מסמכי מדיניות וכו'). **ההעדפה היא לעבודת מחקר איכותנית.** תלמידים המעוניינים לבצע מחקר כמותני יוכלו לעשות זאת רק לאחר קבלת אישור מהמרצה.

חשוב! ניתן להגיש עבודת סמינר בזוגות, אך במקרה כזה תיעשה חלוקה ברורה של האחריות של כל אחת מהתלמידות, וכל אחת מהכותבות תוסיף עמוד של **רפלקציה** (הוראות מפורטות ינתנו בהמשך)

1. ההגשה תיעשה דרך מודל
2. מסמך WORD שכולל את שם המגישה/שם המטלה בשם של הקובץ
3. גודל פונט 12, רווח של שורה וחצי, פונט David, שוליים סטנדרטיים
4. הפניות ניתן לסדר לפי כל פורמט (לדוגמא, APA), כל עוד השימוש אחיד לאורך העבודה.

רשימה ביבליוגרפית (קריאה מומלצת, קריאת החובה מופיעה בטבלה)

עברית

- אידי, ד. (2016). פוסטפנומולוגיה וטכנומדע. רסלינג.
- דרור, י. (2006). הפוליטיקה של הטכנולוגיה. הוצאת מפה.
- סלומון, ג. (2000). חינוך בעידן המידע, אוניברסיטת חיפה/זמורה ביתן.
- פוסטמן, נ. (2003). טכנופולין: כניעתה של התרבות לטכנולוגיה. תל אביב: ספרית פועלים

אנגלית

- Ames, M. G. (2019). *The charisma machine: The life, death, and legacy of One Laptop per Child*. MIT Press.
- Bayne, S., Evans, P., Ewins, R., Knox, J., Lamb, J., Macleod, H., O'Shea, C., Ross, J., Sheail, P., & Sinclair, C. (2020). *The manifesto for teaching online*. MIT Press.
- Bayne, S. (2015). What's the matter with 'technology-enhanced learning'? *Learning, Media and Technology*, 40(1), 5–20. <https://doi.org/10.1080/17439884.2014.915851>
- Cuban, L. (2009). *Oversold and underused*. Harvard university press.
- Cuban, L. (2018). *The Flight of a Butterfly or the Path of a Bullet? Using Technology to Transform Teaching and Learning*. Harvard Education Press. 8 Story Street First Floor, Cambridge, MA 02138.
- Cuban, L., & Jandrić, P. (2015). The dubious promise of educational technologies: Historical patterns and future challenges. *E-Learning and Digital Media*, 12(3–4), 425–439. <https://doi.org/10.1177/2042753015579978>
- Davis, J. L., & Chouinard, J. B. (2016). Theorizing affordances: From request to refuse. *Bulletin of science, technology & society*, 34(4), 241–248.
- Dinsmore, B. (2019). *Contested affordances: Teachers and students negotiating the classroom integration of mobile technology*. *Information, Communication & Society*, 22(5), 664–677. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1568518>

- Friesen, N. (2011). The lecture as a transmedial pedagogical form: A historical analysis. *Educational Researcher*, 40(3), 95–102. <https://doi.org/10.3102/0013189X11404603>
- Greene, D. (2021). *The promise of access: Technology, inequality, and the political economy of hope*. MIT Press.
- Houlden, S., & Veletsianos, G. (2019). A posthumanist critique of flexible online learning and its “anytime anyplace” claims. *British Journal of Educational Technology*, 50(3), 1005–1018. <https://doi.org/10.1111/bjet.12779>
- Jarke, J., & Macgilchrist, F. (2021). Dashboard stories: How narratives told by predictive analytics reconfigure roles, risk and sociality in education. *Big Data & Society*, 8(1), 1–15. <https://doi.org/10.1177/20539517211025561>
- Philip, T. M., & Garcia, A. (2015). Schooling mobile phones: Assumptions about proximal benefits, the challenges of shifting meanings, and the politics of teaching. *Educational Policy*, 29(4), 676–707. <https://doi.org/10.1177/0895904813518105>
- Puckett, C., & Rafalow, M. H. (2020). From “impact” to “negotiation.” In D. A. Rohlinger, and S. Sobieraj (Eds.), *The Oxford handbook of sociology and digital media*. Oxford University Press.
- Ramiel, H. (2019). User or student: constructing the subject in Edtech incubator. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 40(4), 487-499.
- Selwyn, N. (2009, July). The digital native—myth and reality. In *Aslib proceedings*. Emerald Group Publishing Limited.
- Selwyn, N. (2013). *Distrusting educational technology: Critical questions for changing times*. Routledge.
- Sims, C. (2017). *Disruptive Fixation*. Princeton University Press.
- Teräs, M., Suoranta, J., Teräs, H., & Curcher, M. (2020). Post-Covid-19 education and education technology ‘solutionism’: A seller’s market. *Postdigital Science and Education*, 2(3), 863–878. <https://doi.org/10.1007/s42438-020-00164-x>
- Watters, A. (2020). The history of the future. Hack Education. <http://hackededucation.com/2020/04/24/future>
- Watters, A. (2021). *Teaching machines: The history of personalized learning*. MIT Press.
- Warschauer, M., & Ames, M. (2010). Can One Laptop per Child save the world’s poor?. *Journal of international affairs*, 33-51.